

KRANT

VOORWOORD LEVENSADER

‘There is no perfect global city’, zei Saskia Sassen, hoogleraar sociologie aan Columbia University, vorig jaar bij het openingscongres van Amsterdam Bright City. Tijdens die gelegenheid hield deze specialiste op het terrein van global cities een hartstochtelijk pleidooi voor leefbaarheid en diversiteit in de nieuwe hoogbouwstad, waarbij zij een essentiële rol zag weggelegd voor kunst en cultuur.

Ik was ook op dat congres, zoals ik vaker op de Zuidas te vinden ben, omdat de Zuidas een belangrijk deel van de stad is. Dat blijkt wel uit het feit dat wij de Zuidas in deze ongemakkelijk economische tijden hebben aangewezen als een van de drie grote projecten, die van vitaal belang zijn voor de toekomst van stad en regio.

Tijdens dat congres heb ik benadrukt hoe belangrijk de Zuidas is voor de economie van Amsterdam, maar ook dat er een leefbare stad moet ontstaan, met een mix van wonen, werken en recreëren. Kunst en cultuur horen daarbij. Ik ben het met Sassen eens dat kunst ‘een interessant soort intelligentie’ is. Kunst geeft ruimte aan experiment en aan het ongekende, het stimuleert het denken en de kennisvorming, cruciaal voor het hier gevestigde, op innovatie en creativiteit gerichte bedrijfsleven. Daarnaast is ruimte voor kunst en cultuur domweg een teken van beschaving en van de in Amsterdam zeer gekoesterde vrijheid.

Op pragmatisch niveau kan kunst bijdragen aan een open en aantrekkelijke publieke ruimte, met plekken om elkaar te ontmoeten. Ik ben er van overtuigd dat, ondanks het feit dat wij via mobiele telefoon en computer met de hele wereld zijn verbonden, fysieke ontmoetingen noodzakelijk zijn: om daadwerkelijk met elkaar in contact te komen, vooroordelen te overwinnen en een gevoel van saamhorigheid te creëren.

Zoals kunst en cultuur voor Amsterdam allesbehalve een luxegoed zijn, maar een levensader voor nieuwe perspectieven en andere werelden, zo geldt dat ook voor de Zuidas. Langzaam verschijnen daar de beelden en kunstwerken op pleinen en gebouwen, de tentoonstellingen en muziekvoorstellingen. Inmiddels worden ook woningen gebouwd, er wordt gesport, hard gewerkt aan het dokmodel en 10 mei start de Giro d’Italia vanaf de Zuidas.

Misschien is het nog niet genoeg, het is zeker niet perfect, maar als wij ons allen inspannen ten gunste van de leefbaarheid en diversiteit van deze global city, dan krijgen wij er een prachtig en inspirerend deel van de stad bij.

Mr. M.J. Cohen
Burgemeester van Amsterdam

FOREWORD

LIFELINE ‘There is no perfect global city’, said Saskia Sassen, sociology professor at Columbia University, at the opening conference of Amsterdam Bright City last year. On that occasion, this specialist in global cities made an impassioned plea for liveability and diversity in the new high-rise city, in which she envisioned an essential role for art and culture.

I was also at the conference, as I often am in the Zuidas, because the Zuidas is an important part of the city. This is indeed shown by the fact that we have singled out the Zuidas in these difficult economic times as one of the three major projects that are of vital importance for the future of the metropolitan area.

During that conference I emphasized how important the Zuidas is for the economy of Amsterdam, but also that we must create a liveable city, with a mix of housing, jobs and recreation. Art and culture are part of this.

I agree with Sassen that art is ‘an interesting form of intelligence’. Art gives room for experimentation and the unknown; it stimulates thinking and knowledge creation, crucial for the innovation-and-creativity-oriented businesses that are seated here. Moreover, making room for art is simply a sign of civilization and of the freedom so cherished here in Amsterdam.

On a practical level, art can contribute to an open and attractive public space, providing pleasant places for meeting one another. I am convinced that even though we are connected with the whole world through cell phones and computers, physical encounters are necessary – to come in actual contact with one another, to overcome prejudices and to create a feeling of solidarity.

Just as art and culture are far from being a luxury for Amsterdam but a lifeline to new perspectives and other worlds, the same goes for the Zuidas. Slowly but surely, sculptures and artworks are appearing on its squares and at its buildings, along with exhibitions and music performances. By now, housing is also being built, people are doing sports, hard work is being done on the dock model and on 10 May the Giro d’Italia is kicking off in the Zuidas.

Maybe it’s not yet enough, and it certainly isn’t perfect, but if we all do our best for the liveability and diversity of this global city, we will have a splendid and inspiring addition to Amsterdam.

Mr. M.J. Cohen
Mayor of Amsterdam

KUNST KLEURT ZUIDAS

Het Virtueel Museum Zuidas heeft in 2009 een buitengewoon productief jaar gehad. In de openbare ruimte zijn werken opgeleverd van kunstenaars Krijn de Koning en Giny Vos. Qua tijdelijke projecten heeft het VMZ het 1e CASZuidas Urban Screen Festival georganiseerd alsmede twee tentoonstellingen in De Kapel: van Meinbert Gozewijn van Soest en Domesticated Wilderness, over ecologie en groen in de nieuwe stad. Schrijvers, onder wie K. Schippers, hebben Zuidas op persoonlijke wijze beschreven in het boek ‘Vanuit de Zuidas’.

De activiteiten zijn niet onopgemerkt gebleven. Het Financieele Dagblad zette de opening van het lichtkunstwerk van Giny Vos op zijn voorpagina, het Parool besteedde aandacht aan Krijn de Koning, NRC was enthousiast over Domesticated Wilderness en de Groene Amsterdammer schreef uitgebreid over ‘Vanuit de Zuidas’.

T/m 12 maart is in De Kapel de eindtentoonstelling van de vierde editie Vrije Ruimten Zuidas A.I.R.. Met vijf bijzondere kunstenaars – zie pagina’s 4 en 5.

ART BRINGS COLOUR TO THE ZUIDAS

The Virtual Museum Zuidas had an extremely productive year in 2009. Large works by the artists Krijn de Koning and Giny Vos were completed in public space. As far as temporary projects go, the VMZ organized the 1st CASZuidas Urban Screen Festival as well as two exhibitions in De Kapel, one by Meinbert Gozewijn van Soest and one titled ‘Domesticated Wilderness’ on ecology and greenery in the new city. Writers, among them K. Schippers, described the Zuidas in a personal manner in the book ‘Vanuit de Zuidas’.

These activities did not go unnoticed in the press. The Financieele Dagblad put the opening of the light artwork by Giny Vos on its front page, the Parool gave special attention to Krijn de Koning, NRC was enthusiastic about ‘Domesticated Wilderness’ and the Groene Amsterdammer wrote extensively on ‘Vanuit de Zuidas’.

Through 12 March, the exhibition that concludes the fourth edition of Zuidas Free Spaces A.I.R. is being held in De Kapel. Featuring five special artists – see pages 4 and 5.

Matthias Schreiber, Zichtbaar Afwezig Visibly Absent, 09/09, foto photo: Gert Jan van Rooij

Krant no. 09 – maart 2010
Issue # 09 – March 2010
Redactie en tekst **Editing and text:** Marina de Vries
Redactieraad **Editorial Board:** Simon den Hartog, Meinke Horn, Harry J. Kraaij, Marina de Vries, Henk de Vroom
Engelse vertaling **English translation:** Jane Bemont

Redactieadres **Address:** Virtueel Museum Zuidas Prinses Irenestraat 19 1077 WT Amsterdam marina.devries@planet.nl www.virtueel-museum.nl

Ontwerp **Design:** Friedli van der Hoeven
Druk **Printing:** SSP, Amsterdam

Sponsoring **Sponsoring:** Vrienden van het Virtueel Museum Zuidas **Friends of the Virtual Museum Zuidas**

Dit is een uitgave van het Virtueel Museum Zuidas. Het Virtueel Museum Zuidas houdt zich bezig met kunst en cultuur op Zuidas en beschouwt het hele Zuidasgebied als een levendig en steeds veranderend museum.

This newspaper is published by the Virtual Museum Zuidas. The Virtual Museum Zuidas concerns itself with art and culture in Amsterdam's Zuidas district and sees the entire Zuidas as a lively, continually changing museum.

Zuidas

TERUGBLIK NAAR EEN PRO LOOKING BACK AT A PRODU

Henrik van Leeuwen, Zichtbaar Afwezig Visibly Absent, 09/09, foto photo: Gert Jan van Rooij

GEFRITUURDE KREKEL: Op uitnodiging van het Virtueel Museum Zuidas stond in september 2009 de bouwkeet van het Stedelijk Museum Amsterdam op het Gustav Mahlerplein. Rond de Bouwkeet vond van 11 september tot en met 11 oktober 2009 de derde editie plaats van Zichtbaar Afwezig. Dit evenement is door het Stedelijk Museum Amsterdam samen met de Gerrit Rietveld Academie en het Sandberg Instituut georganiseerd. Voor Zichtbaar Afwezig reageerden kunstenaars op de iconen uit de museumcollectie en maakten deze op eigen wijze zichtbaar in de openbare ruimte.

Matthias Schreiber maakte een opblaasvariant van Jeff Koons' kritiek op de consumptiemaatschappij 'Ushering in Banality' (1988) op het Gustav Mahlerplein. Henrik van Leeuwen herbouwde de igloo 'From Honey to Ashes' (1984) van Mario Merz in het WTC-gebouw met documenten die betrekking hebben op de financiële crisis. Femke Herregraven liet zich inspireren door de foto van de Rijksdag van Albert Speer, die model staat voor het schilderij 'Innenraum' (1981) van Anselm Kiefer. Sjim Hendrix kookte in navolging van Daniel Spoerri's diner 'Table du restaurant de la City Galerie' (1965) in New Amsterdam voor een gezelschap van galeriehouders, museummensen en Zuidas-ondernemers een exquisite maaltijd met gefrituurde krekels, onkruid en stierenballen.

FRIED CRICKETS: At the invitation of the Virtual Museum Zuidas, the Stedelijk Museum's Construction Cabin stood on the Gustav Mahlerplein in September 2009. Taking place in and around the Construction Cabin from 11 September through 11 October was the third edition of 'Visibly Absent', an event organized by the Stedelijk Museum Amsterdam in collaboration with the Gerrit Rietveld Academy and the Sandberg Institute. For 'Visibly Absent', artists reacted to icons in the Stedelijk's collection and made them visible in public space in their own manner.

Matthias Schreiber made a blowup version of Jeff Koons' criticism of the consumer society, 'Ushering in Banality' (1988), on the Gustav Mahlerplein. Using documents related to the financial crisis, Henrik van Leeuwen rebuilt the igloo 'From Honey to Ashes' (1984) by Mario Merz in the WTC building. Femke Herregraven was inspired by Albert Speer's photograph of the Reichstag, which was the model for Anselm Kiefer's painting, 'Innenraum' (1981). Following the lead of Daniel Spoerri's dinner, 'Table du restaurant de la City Galerie' (1965), Sjim Hendrix cooked an exquisite meal in New Amsterdam for a company of gallery owners, museum people and Zuidas entrepreneurs, featuring fried crickets, weeds and bulls' testicles.

SPECTACULAIR: Het is misschien wel het kleinste gebouw van Zuidas, maar van onwaarschijnlijk belang, zei Robert Dijkmeester, zakelijk directeur van Zuidas Amsterdam, bij de ingebruikname van het onderstation Amsterdam RAI van ProRail aan de Barbara Strozziilaan op 9 oktober jl.. Het onderstation is in opdracht van ProRail en in samenwerking met Liander, Zuidas Amsterdam en Virtueel Museum Zuidas ontworpen door kunstenaar Krijn de Koning en is over het 10KV-elektriciteitsstation van Liander heen gebouwd. Ook de kleurige huid van dit elektriciteitsstation is van de hand van Krijn de Koning. Het onderstation voorziet behalve de treinen duizenden huishoudens in Amsterdam van stroom. ProRail-gebouw en 10KV-gebouw maken deel uit van een totaalontwerp voor het oostelijk entreegebied van Zuidas, waaraan Krijn de Koning op uitnodiging van het Virtueel Museum Zuidas sinds 2003 werkt. Daarin zullen bestaande gebouwen worden hersteld en opgeknapt, en figureren op een groot, zwart plein. Een folly op het eindhalteplein van tramlijn 4 zal te zijner tijd het entreegebied markeren.

Krijn de Koning, onderstation Amsterdam RAI van ProRail ProRail's Amsterdam RAI substation foto photo: Paul Dijkstra

SPECTACULAR: It might be the smallest building in the Zuidas, but it is of inestimable importance, said Robert Dijkmeester, business director of Zuidas Amsterdam, when ProRail's Amsterdam RAI substation on the Barbara Strozziilaan was inaugurated last October 9th. The substation was designed by artist Krijn de Koning on commission from ProRail in collaboration with Liander, Zuidas Amsterdam and Virtual Museum Zuidas, and is built on top of Liander's 10 KV electricity station. The colourful skin of this electricity station was also designed by Krijn de Koning. Besides power for the trains, the substation provides electricity for thousands of households in Amsterdam. The ProRail building and the 10 KV building are part of a total design for the eastern entrance area to the Zuidas, which Krijn de Koning has been working on at the invitation of the Virtual Museum Zuidas since 2003. In this plan, existing buildings will be restored and renovated to feature prominently upon a large black square. When the time comes, a folly on this square that is the final stop for tramline 4 will mark the entrance area.

Giny Vos, White Noise, telecommunicatietoren telecommunications tower A10, foto photo: Fotomix/Max Miche

PRODUCTIEF JAAR PRODUCTIVE YEAR

Tekeningen van Drawings of Meinbert Gozewijn van Soest in De Kapel, foto photo: Meinbert Gozewijn van Soest

MANAGERS: 'Faces of Moral Sentiment' heette de expositie van Meinbert Gozewijn van Soest, georganiseerd door het Virtueel Museum Zuidas in De Kapel aan de Prinses Irenestraat, van 16 oktober tot 1 november 2009. De enorme tekeningen zijn gemaakt met Siberisch krijt naar aanleiding van op internet gevonden foto's van managers, onder wie Ben Bernanke, President van de Federale Bank van Amerika, en voormalig ABN AMRO-topman Rijkman Groenink. Meinbert Gozewijn van Soest kruipt in zijn tekeningen onder de huid van zijn modellen, om de mens achter de manager te vangen.

MANAGERS: 'Faces of Moral Sentiment' is the title of the exhibition by Meinbert Gozewijn van Soest, presented by the Virtual Museum Zuidas in De Kapel on the Prinses Irenestraat from 16 October to 1 November 2009. The enormous drawings are made with Siberian chalk and inspired by photographs of business managers found on the Internet, including Ben Bernanke, Chairman of the United States Federal Reserve, and Rijkman Groenink, former ABN AMRO top man. In his drawings, Meinbert Gozewijn van Soest gets under the skin of his models to capture the man behind the manager.

BAKEN VOOR ZUIDAS: Op 2 december 2009 heeft wethouder Maarten van Poelgeest met een feestelijke knal het lichtkunstwerk van beeldend kunstenaar Giny Vos in de opgehoogde telecommunicatietoren langs de A10 in bedrijf gesteld. 'White Noise, het handschrift van het heelal' heet de sterrenhemel van leds, die permanent in de avonden is te zien. Het werk geeft een beeld van een dynamisch heelal waar planeten en sterren in lichtintensiteit variëren en soms uit het zicht verdwijnen. Af en toe flitst een code voorbij, als teken van persoonlijke en hedendaagse communicatie. De zendmast is een ontwerp van Christof Schwencke (AGS Schwencke Rosbach Architects). Het lichtkunstwerk is een samenwerking van KPN, Zuidas Amsterdam en Virtueel Museum Zuidas.

BEACON FOR THE ZUIDAS: On 2 December 2009, Councilman Maarten van Poelgeest switched on the light artwork by artist Giny Vos with a festive bang in the recently heightened telecommunications tower next to the A10. 'White Noise, The Handwriting of the Universe' is the name of the starry LED sky that permanently lights up the evening hours. The work represents a dynamic universe in which the intensity of the light of planets and stars oscillates, sometimes even disappearing. Every now and again a code flashes by, as a sign of personal and contemporary communication. The broadcasting mast was designed by Christof Schwencke (AGS Schwencke Rosbach Architects). The light artwork is a collaborative effort of KPN, Zuidas Amsterdam and Virtual Museum Zuidas.

Boka, Moderne winkelcentra Modern shoppingmalls in Hongkong foto photo: Ron Zijlstra

FESTIVAL: In het weekend van 4 en 5 september 2009 is op het Zuidplein het CASZuidas Urban Screen Festival gehouden, met speciale producties, een artists-in-focusprogramma, diverse gastprogramma's, een symposium en een internationaal competitieprogramma, waarvoor 150 kunstenaars uit 31 landen werk inzonden. De jury, onder leiding van SKOR-directeur Fulya Erdemci, koos ervoor de eerste prijs van 5.000 euro toe te kennen aan twee werken, het betoverende 'Shelf' van het Britse kunstenaarsduo John Wood en Paul Harrison, en het geëngageerde 'as if to nothing' van de Duitse kunstenaar Andreas Templin. De foto toont 'A letter from Boka'. Boka is een kunstenaar uit Hong Kong. Het festival is opgezet om de mogelijkheden van kunst op een urban screen te tonen en te verkennen. Zie ook www.festival.caszuidas.nl

FESTIVAL: In the weekend of 4 and 5 September 2009, the CASZuidas Urban Screen Festival was held on the Zuidplein, including special productions, an artists-in-focus programme, various guest programmes, a symposium and an international competition, for which 150 artists from 31 countries submitted work. The jury, headed up by SKOR director Fulya Erdemci, awarded the first prize of € 5000 to two works: the enchanting 'Shelf' by the British artist duo John Wood and Paul Harrison, and the engaged 'as if to nothing' by the German artist Andreas Templin. The photo shows 'A letter from Boka'. Boka is an artist from Hong Kong. The festival was organized in order to demonstrate and explore the possibilities of art on an urban screen. Also see: www.festival.caszuidas.nl

FOTOPOSTER

De foto's van de Japanse kunstenaar Shinji Otani lijken in eerste instantie heel gewoon. Otani is geïnteresseerd in alledaagse, neutrale ruimten, waarin mensen wonen of werken. Daarin gaat hij op zoek naar sporen van persoonlijk leven.

In tweede instantie zijn zijn foto's vreemd en buitengewoon spannend. Hoewel de foto's niet zijn geënceneerd, en bestaande situaties vastleggen, zijn ze tegelijk losgezongen van de werkelijkheid, fictie in plaats van feit. Die wonderlijke spanning brengt een stroom verhalen teweeg in het hoofd van de kijker, en wordt veroorzaakt door extreme belichting en computer-manipulatie.

Otani kwam naar Nederland voor de Gerrit Rietveld Academie, en bleef. Voor de Vrije Ruimten Zuidas A.I.R./Virtueel Zoom heeft Otani Zuidas in twee uit elkaar voortvloeiende series geportretteerd. In zijn eerste serie legt hij zich toe op kamerplanten. In de tweede serie fotografeert hij de interieurs van Japanse expats, die in groten getale in Zuidas werken en voor wie leven en werken grotendeels samenvallen. Hun appartement behoort aan het bedrijf, net als veel van hun spullen. In die neutrale, zakelijke sfeer speurt Otani naar het verborgen detail dat zicht biedt op de persoonlijkheid van de bewoner.

Simon den Hartog
Supervisor Beeldende Kunst Zuidas
Virtueel Museum Zuidas

POSTER

At first sight, the photographs of the Japanese artist Shinji Otani seem very ordinary. Otani is interested in everyday, neutral spaces, in which people live or work. Within that framework, he seeks traces of personal life.

At second sight, his photographs are strange – and extraordinarily engrossing. Although these photos are not staged and capture existing situations, they simultaneously represent a separate reality, fiction instead of fact. The strange tension in them that evokes a flood of stories in the viewer's mind is caused by the extreme lighting and computer manipulation.

Otani came to the Netherlands to study at the Gerrit Rietveld Academy, and stayed. For the Zuidas Free Spaces A.I.R./Virtual Zoom, Otani has portrayed the Zuidas in two successive series. In the first, he concentrates on indoor plants. In the second, he photographs the interiors of Japanese ex-pats, large numbers of whom work in the Zuidas and for whom life and work largely converge. Their apartments belong to the company, as do many of their possessions. In that neutral, businesslike atmosphere, Otani searches for the hidden detail that offers insight into the personality of the inhabitant.

Simon den Hartog
Zuidas Art Supervisor
Virtual Museum Zuidas

PLEIDOOI VOOR HUMOR EN OPTIMISME A PLEA FOR HUMOUR AND OPTIMISM

Ze zijn ambitieus en hebben zich al onderscheiden binnen hun vakgebied, of zijn hard op weg de kunstwereld te veroveren. Vijf maanden hebben ze hun intrek gehad in het voormalig Sint Nicolaasklooster in Zuidas, waar voor de vierde keer het project Vrije Ruimten Zuidas Artists in Residence* plaatsvond: kunstenaar en architect Lieven de Boeck (B), kunstenaar en ontwerper Frank Havermans (NL), performance- en installatiekunstenaar Sachi Miyachi (Jp), fotograaf Shinji Otani (Jp/NL) en componist, computermuzikant en kunstenaar Tom Tlalim (Is/NL). De residency Vrije Ruimten Zuidas is opgezet om kunstenaars in alle vrijheid te betrekken bij en te laten reageren op de stedenbouwkundige ontwikkelingen van Zuidas. Alle vijf kunstenaars hebben een uitgesproken interesse in het stedelijk landschap, maar met betrekking tot daadwerkelijke verandering zijn de ambities bescheiden: 'Ik kan alleen mijn persoonlijke kijk bieden en anderen inspireren,' vindt Otani. 'Wij hebben noch de macht noch het geld om direct invloed uit te oefenen, maar we laten wel zien dat het anders kan', menen De Boeck en Havermans. Het gros van de kunstenaars heeft zich toegespitst op de relatie tussen de gebouwde omgeving en het individu. Daarbinnen neemt Shinji Otani de meest objectieve positie in. Hij is op zoek gegaan naar sporen van persoonlijk leven in neutrale, zakelijke ruimten en toont het resultaat in twee fotoseries (zie de uitleg hiernaast en de bijgevoegde foto-poster).

Tom Tlalim, Lieven de Boeck en Frank Havermans verbazen zich over de nog altijd naar perfectie strevende, modernistische stedenbouw in het algemeen, en van Zuidas in het bijzonder. Stedelijkheid ontstaat juist 'in het conflict, de onduidelijkheid en de vergissing,' zegt De Boeck. Bovendien biedt een perfecte omgeving nauwelijks aanknopingspunten om je als individu te hechten. Tijdens zijn wandelingen, waarbij hij zich liet leiden door het toeval van het geluid, ondervond Tlalim dat het onmogelijk is om in Zuidas eindeloos te dwalen. 'Alles is recht, bochten, kronkels en verrassingen biedt de stedenbouw niet.' Dat komt op een individu tamelijk agressief over, zegt Tlalim. In een combinatie van video, tekst en geluid wil hij zijn ervaringen delen met het publiek. In aansluiting pleit Lieven de Boeck niet alleen voor het toelaten van 'de vergissing', hij introduceert die vergissing door te proberen eigenaar te worden van een minustukje privéruimte op het Mahlerplein in Zuidas: een imperfecte cirkel van 44 vierkante centimeter, die alleen in het Kadaster zichtbaar is. De aankoopprocedure werd in gang gezet, maar is op bezwaren gestuit.

Tegenover de ideaalbeelden van tekeningen en maquettes – 'van de werkelijkheid losgezongen illusies' – zet Havermans zijn tekeningen en driedimensionale denk- en discussiemodellen, gebaseerd op de Zuidasplattegrond.

Deelnemers Vrije Ruimten van links naar rechts Free Spaces participants from left to right: Tom Tlalim, Sachi Miyachi, Shinji Otani, Lieven de Boeck, Frank Havermans
foto photo: Ron Zijlstra

De gigantische maquette die uit zijn TOFUD (Temporary Office For Urban Development) groeit, toont een kluwen van hoogbouw en wegen. 'Ik laat zien dat een stad een groeiend organisme is. Met een uitstekend wegennet kan Zuidas zich beter hechten aan de omgeving. Ik begrijp niets van de wens de A10 ondergronds te brengen. Wegen en verkeer horen toch bij een grote stad? Ik vind Zuidas eigenlijk te braaf, de gebouwen te laag. Van mij mogen de ambities tien keer zo hoog.' Sachi Miyachi is gefascineerd door de neutraliteit van de nieuwe, door onzichtbare techniek beheerste stad. 'Ik voel me daarin niet op mijn gemak en ga ervan uit dat ik niet de enige ben. Omdat dit soort plekken overal ter wereld opduikt, zal ik een strategie moeten vinden om mijn ongemak te overwinnen.'

Na een reeks ideeën om Zuidas te bezielen met humor en met verhalen, waaronder het plan om in het weekend in het lege straten-circuit een kantoorstoelrace te houden, heeft Miyachi besloten om haar negatieve gevoelens

om te zetten in een oefening in optimisme en een surrealistische 'golfbaan' te bouwen.

De tentoonstelling Vrije Ruimten Zuidas A.I.R., in De Kapel, Prinses Irenestraat 19, Zuidas Amsterdam, duurt t/m 12 maart. Op 12 maart vindt de finissage plaats, met een presentatie van de publicatie, waarin een bijdrage van planoloog Stan Majoor (uitgever Onomatopee). Voor openingstijden zie www.virtueel-museum.nl.

* De Vrije Ruimten Zuidas A.I.R. is een project van het Virtueel Museum Zuidas in samenwerking met partnerinstellingen Fonds BKVB, VU/VU Brussel en Muziekcentrum Nederland / NFPK+. Tom Tlalim wordt mede ondersteund door een onderzoekssubsidie van Stroom, Den Haag.

They are ambitious and have already distinguished themselves within their field, or are well on their way to conquering the art world. For five months they lodged in

ORGANISCHE GROEI ORGANIC GROWTH

the former Sint Nicolaas Monastery in the Zuidas, where for the fourth time The Zuidas Free Spaces Artists in Residence* took place: artist and architect Lieven de Boeck (B), artist and designer Frank Havermans (NL), performance and installation artist Sachi Miyachi (JP), photographer Shinji Otani (JP/NL) and composer, computer musician and artist Tom Tlalim (IS/NL).

The purpose of the Zuidas Free Spaces residency is to involve artists in the urban development process in the Zuidas so that they can give their reactions in complete freedom. All five of the artists have a definite interest in the urban landscape, but as far as actual changes go, their ambitions are modest: 'I can only offer my personal view and inspire others,' Otani feels. 'While we have neither the power nor the money to exercise direct influence, we do show that it can be done differently,' think De Boeck and Havermans.

The majority of the artists focused on the relation between the built environment and the individual. Shinji Otani takes the most objective position in this regard. He searched for traces of personal life in the area's neutral business spaces and shows the results in two series of photographs (see the explanation to the side and the enclosed poster).

Tom Tlalim, Lieven de Boeck and Frank Havermans are amazed in general at modern urbanism, with its constant search for greater perfection, and at the Zuidas in particular. Real urbanity arises precisely in 'the conflict, the lack of clarity and the mistake,' says De Boeck. Moreover, a perfect environment offers hardly anything allowing you to become attached to it as an individual.

During his wanderings through the district, letting himself be led by chance sounds, Tlalim discovered that it is impossible to endlessly roam about in the Zuidas. 'Everything is straight, there are no curves, twists or surprises in the urban design. To an individual, that comes across as fairly aggressive,' says Tlalim. With a combination of video, text and sound, he wants to share his experiences with the public.

Tying in with this, not only does Lieven de Boeck argue for allowing 'the mistake', he introduces that mistake by trying to become the owner of a minuscule piece of private space on the Mahlerplein in the Zuidas: an imperfect circle of 44 square centimetres, which is only visible in the Land Registry. The acquisition procedure was underway, but ran into difficulties. In contrast to the ideal images of artists' illustrations and scale models – 'illusions blissfully separate from reality' – Havermans offers his drawings and

three-dimensional 'think and discussion' models based on the map of the Zuidas. The gigantic model that is literally growing out of his TOFUD (Temporary Office For Urban Development) displays a tangle of high-rises and roads. 'I show that a city is a growing organism. With an excellent road network, the Zuidas can more easily become integrated with the surrounding areas. I really don't get the idea of putting Route A10 below the ground. After all, aren't roads and traffic part of a big city? I think the Zuidas actually is too respectable, the buildings too low. As far as I'm concerned, the ambitions could be ten times higher.'

Sachi Miyachi is fascinated by the neutrality of this new city that is dominated by invisible technology. 'I don't feel at ease in it, and my guess is that I'm not the only one. Since places like this turn up all over the world, I will have to find a strategy to overcome my uneasiness.' After a series of ideas for breathing life into the Zuidas with humour and stories, including a plan to hold an office chair race circling around the empty streets during the weekend, Miyachi decided to drive away her negative feelings by building a surrealist 'golf course' as an exercise in optimism.

The exhibition Zuidas Free Spaces A.I.R., in De Kapel, Prinses Irenestraat 19, Zuidas Amsterdam, runs through 12 March. On 12 March, there will be a finissage with a presentation of the Free Spaces A.I.R. catalogue, including a contribution by urban planner Stan Majoor (Onomatopee publishers). For opening hours, see www.virtueel-museum.nl.

* The Zuidas Free Spaces A.I.R. is a project of the Virtual Museum Zuidas in collaboration with partner institutes The Netherlands Foundation for Visual Arts, Design and Architecture (Fonds BKVB), VU Amsterdam /VU Brussels and Muziekcentrum Nederland / NFPK+. Tom Tlalim received additional support with a research subsidy from Stroom, The Hague.

KORTE BERICHTEN

RAI Het RAI-terrein wordt opnieuw ingericht. Vanwege het hoogteverschil tussen het terrein van de RAI en zijn omgeving, komt een lage muur rondom de RAI met verschillende verkeersdoorgangen. Het VMZ is samen met SKOR bezig kunstenaars uit te nodigen, om de koppen van de muur te markeren met hedendaagse, monumentale beelden van een tot twee meter hoog.

SCHOOLTUIN De Dr. L. Alma Schooltuin gaat vanwege uitbreidingsplannen van de VU in 2011 verhuizen van het terrein vlak bij het VU-ziekenhuis naar de Kalfjeslaan/hoek Amsteldijk. Ontwerper Frank Tjepkema (bureau Tjep) is gevraagd de twee toegangshekken te ontwerpen.

NIEUWBOW SINT NICOLAAS LYCEUM De voorbereidingen voor de nieuwbouw van het Sint Nicolaaslyceum aan de Beethovenstraat hoek Prinses Irenestraat zijn gestart. Het ontwerp is van DP6 architectuurstudio. Op verzoek van de school onderzoekt het VMZ de mogelijkheid om een kunstenaar de glazen wand van 20 x 18 meter van de hoofdentree te laten ontwerpen. Eveneens is gevraagd een studie te maken voor de uitwerking van het schoolhekwerk. De twee uit de jaren vijftig stammende beelden van de school zullen worden verplaatst.

DIVERS

- Platform21, centrum voor design, mode en creatie, heeft na drieënehalf jaar tentoonstellingen en debatten bekend gemaakt dat het stopt met zijn activiteiten in Zuidas.

VMZ blijft zijn tentoonstellingen houden in De Kapel, het ronde, voormalige kerkgebouw aan de Prinses Irenestraat 19.

- Intendant Cultuur Ann Demeester heeft een breed debat georganiseerd over de rol van kunst in stedelijke uitbreiding en revitalisatie. Ook heeft zij in alle Amsterdamse huishoudens een kaart verspreid, waarop de kunst- en cultuurplekken in de nieuwe, zeven stadsdelen staan aangegeven. De kaart is in maart ook te zien in de Zuiderkerk in Amsterdam.

- De mogelijke verhuizing van de Gerrit Rietveld Academie naar stadsdeel Bos en Lommer gaat niet door. Dit laboratorium van creativiteit blijft daarmee voor Zuidas behouden.

NEWS IN BRIEF

RAI The RAI terrain is being redesigned. Because of the difference in height between the terrain and the surrounding area, a low wall is being built around the RAI with various openings for traffic. The VMZ is collaborating with SKOR to invite artists to mark the ends of the wall with contemporary monumental sculptures anywhere from 1 to 2 metres high.

SCHOOL GARDEN Due to the VU's expansion plans in 2011, the Dr. L. Alma school garden is being moved from the terrain nearby the VU hospital to the corner of the Kalfjeslaan/ Amsteldijk. Designer Frank Tjepkema (bureau Tjep) has been asked to design the two entrance gates.

NEW BUILDING FOR SINT NICOLAAS LYCEUM Preparations are underway for the new building for the Sint Nicolaas Lyceum at the corner of the Beethovenstraat/Prinses Irenestraat. The design is by DP6 architectuurstudio. At the school's request, the VMZ is looking into the possibility of having an artist design the 20 x 18 meter glass wall for the main entrance. The school has also requested that a preliminary design be made for its fencing. The two sculptures from the 1950s owned by the school will be relocated.

MISCELLANEOUS

- Platform21, centre for design, fashion and creation, has announced that it is ceasing its activities in the Zuidas after three and a half years of presenting exhibitions and debates. The VMZ will continue to hold its exhibitions in De Kapel, the round, former chapel at Prinses Irenestraat 19.

- Cultural Affairs Manager Ann Demeester has organized a broad debate on the role of art in urban expansion and revitalization. She has also sent every Amsterdam household a map that indicates the places for art and culture in the city's seven new districts. In March, the map will also be shown in the Zuiderkerk in Amsterdam.

- The Gerrit Rietveld Academy's possible relocation to the Bos en Lommer district is definitely off the boards. The Zuidas thus will remain the home of this laboratory of creativity.

KENNIS, ONDERZOEK EN ONTPLOOIING KNOWLEDGE, RESEARCH AND DEVELOPMENT

BEDRIJFSCOLLECTIE / THE CORPORATE COLLECTION

‘Bij een brede academische vorming van studenten hoort culturele ontwikkeling,’ zegt Hendriekje Bosma, sinds 1986 curator van de tentoonstellingsruimte Expororium van de Vrije Universiteit en conservator van de VU-kunstcollectie. En dus ontwikkelde de VU, toen men in 1967 begon te bouwen in de van alle culturele voorzieningen verstoken Buitenveldertse polder, een eigen kunstbeleid, voor zowel studenten als medewerkers en bezoekers.

Dat kunstbeleid bestaat tot de dag van vandaag uit drie onderdelen. Het belangrijkste onderdeel van de ‘corporate identity’ is het Expororium, dat vijf tentoonstellingen per jaar organiseert. Daarnaast verleent de VU kunst opdrachten om de sober ingerichte werkomgeving te veraangename. Reden waarom in 1967 ook de Kunsttuin is opgezet, met werken uit zowel eigen bezit als bruiklenen van het huidige Instituut Collectie Nederland en BKR-werken van de gemeente Amsterdam.

De wortels van de VU-collectie zijn zelfs nog ouder, vertelt Bosma. Al sinds de oprichting van de VU, in 1880, laten dankbare voormalige studenten, hoogleraren en betrokkenen hun collecties na aan de VU.

De VU-kunstcollectie* is bescheiden en bestaat uit zo’n 1200 werken van internationale en Nederlandse kunstenaars. Het mooie van de collectie, vindt Bosma, is haar organische groei. Er zitten religieuze taferelen bij, hoogleraarportretten, een stilleven van Henk Helmantel, maar ook conceptuele werken van Carel Visser, mystieke kleurschilderingen van Toon Teeken en een beeld van Tom Claassen, dat speelt met zwaartekracht en de menselijke maat.

Op dit moment is de collectie toe aan heroriëntatie. De Kunsttuin, voor de privékantoren, is opgeheven. Besloten is zich zowel in aankopen als in opdrachten te concentreren op kunst in representatieve, openbare ruimten. Daarbij is de collectie begin 2010 als officiële studieverzameling overgegaan naar de cluster ‘academisch en cultureel erfgoed’ van de Bijzondere Collecties UB VU. Een mooie ontwikkeling, vindt Bosma. ‘De collectie wordt beter ontsloten en het collectieprofiel, gebaseerd op relaties tussen kunst, onderzoek, onderwijs en samenleving, kan beter worden beredeneerd.’ Een rondgang door het hoofdgebouw toont hoezeer de kunst samenhangt met de identiteit van de diverse faculteiten. Een groot beeld van Arjanne van der Spek, over de verschillende dimensies van tijd, siert een gang van de Faculteit Letteren. Een dromerig vormonderzoek van Arie de Groot hangt bij Wis- en Natuurkunde.

In de publieke ruimten hangen werken van algemeen maatschappelijke aard. Enorme fotoportretten in de liften van het hoofdgebouw weerspiegelen de multiculturele studentenbevolking. Het grote schilderij van Gé-Karel van der Sterren in de Foyer is vrolijk op het eerste gezicht en biedt, voor wie wil, een diepere laag van milieu- en maatschappijkritiek. Onlangs is een boek verschenen over de bedrijfscollecties in Nederland, waarin onder meer wordt beweerd dat bedrijfscollecties te weinig profiel hebben. Onzin, vindt Bosma. ‘Ik vermoed dat mensen deze collecties niet goed kennen. Ik vind juist dat ze een enorme diversiteit en specialiteit hebben, met bijzondere stukken, die van grote waarde zijn voor het Nederlandse, culturele erfgoed.’

* Het academisch ziekenhuis VUmc heeft sinds 1995 zijn eigen collectie hedendaagse kunst.

Yee Ling Tang, Liftproject Chinese Nederlanders Chinese Dutchmen, 2003, VU-kunstcollectie VU art collection foto photo M&C-VU/ Rene den Engelsman

‘Cultural development is part of a broad academic education for students,’ says Hendriekje Bosma, who since 1986 has been the curator of VU University’s Expororium exhibition space and conservator of the VU art collection. And that is precisely why the VU developed its own art policy for students as well as for staff members and visitors when construction began back in 1967 in the Buitenveldert polder, a place devoid of all cultural facilities. To this day, that art policy consists of the same three components. The most important part of the ‘corporate identity’ is the Expororium, which organizes five exhibitions per year.

In addition, the VU loans out commissioned artworks to live up the sober work environment in the staff offices, corridors and conference rooms. For that purpose, the Art Lending Program was also set up in 1967, including works from the VU’s own collection as well as works on loan from the present-day Netherlands Institute for Cultural Heritage (INC) and BKR works from the city of Amsterdam.

The roots of the VU collection itself are even older, explains Bosma. Ever since the VU was founded in 1880, grateful former students, professors and interested parties have left their collections to the VU. The VU Art Collection* is modest in scope and comprises some 1200 works by international and Dutch artists. The nice thing about the collection, feels Bosma, is that it has grown organically. It includes religious tableaux, portraits of professors, a still life by Henk Helmantel, but also conceptual works by Carel Visser, mystical colour paintings by Toon Teeken and a sculpture by Tom Claassen, which plays with gravity and the human dimension. At present the collection is undergoing a reorientation. The Art Lending Program no longer loans out works for the private offices of staff members. A decision has been

made to concentrate on showing art in representative public spaces in terms of both acquisitions and assignments. Moreover, the collection was transferred at the beginning of 2010 as an official study collection to the ‘academic and cultural heritage’ cluster of the University Library VU Special Collections. A fine development, thinks Bosma. ‘There, the collection is more accessible and a better rationalization can be found for the collection profile, based on relations between art, research, education and society.’

A walk through the main building shows the extent to which the art corresponds to the identity of the various faculties. A large sculpture on the different dimensions of time, by Arjanne van der Spek, graces a corridor of the Faculty of Arts. A dreamy form experiment by Arie de Groot hangs in the Faculty of Science.

Hanging in the public spaces are works of a general societal nature. Enormous photo portraits in the lifts of the main building reflect the multicultural student population. A large painting by Gé-Karel van der Sterren gives a cheerful impression at first glance, and for those who wish to look further offers a deeper level of environmental and social criticism.

A book was recently published on corporate collections in the Netherlands in which, among other things, it was claimed that corporate collections do not have enough of a profile. Nonsense, feels Bosma. ‘I suspect that people do not know these collections very well. I think they actually are tremendously diverse in their specializations, with important pieces that are of great value for Dutch cultural heritage.’

* VU University Medical Center has had its own collection of contemporary art since 1995.

FUTURISTISCH UITZICHT FUTURISTIC VIEW

INTERVIEW MET BEELDEND KUNSTENAAR HUGO KAAGMAN / INTERVIEW WITH ARTIST HUGO KAAGMAN

Hugo Kaagman is al jaren als kunstenaar actief. In de jaren '70 liet hij met sjabloon en spuitbus zijn sporen na in tunnels, tijdschriften en op muren. In de jaren '80 stapte hij over van de straat naar het schildersdoek en in de jaren '90 ontwikkelde hij een eigen en eigentijdse spuitbusvariant van het traditionele Delfts blauw.

Wereldberoemd werd hij toen hij in opdracht van British Airways in 1996 negentien vliegtuigstaarten in zijn inmiddels bekende Delfts blauwstijl mocht spuiten. Onlangs is in vuurwerkgebied Roombeek in Enschede een energiecentrale van de Architecten Cie. opgeleverd, van top tot teen bekleed met een in aluminium gebrande print van Kaagman. Street Art noemt hij de kunstvorm, waarbij hij zich thuis voelt en die van Londen tot New York en Amsterdam een nieuwe bloei doormaakt, 'het intelligente broertje van graffiti'.

Sinds vier jaar werkt Kaagman in Zuidas, in een voormalige stationskiosk tussen perron 1 en 2 van station RAI. Om de paar minuten spuwen de dubbeldekkers pal naast zijn atelier honderden reizigers uit.

'Ik werkte aan een opdracht op het Centraal Station, zocht werkruimte en kon dit huren van ProRail. De vorige huurder had alle ramen dichtgeplakt, maar ik vind het juist prettig om mijn werk te laten zien en midden tussen het publiek te zitten.'

Kaagman is dagelijks in zijn atelier aanwezig. Het uitsnijden van sjablonen doet hij thuis – dat is kluzenaarswerk. In station RAI spuit hij zijn sjablonen op doek en op papier. Met de plek is een andere manier van werken ontstaan. Werkte hij vroeger vooral in opdracht, hier maakt hij vrij werk, dat hij tentoonstelt in de ramen. Voor het eerst maakt hij ook schilderijen in oplage, op de rol of de tegel, zodat kopers ze eenvoudig onder de arm kunnen meenemen.

Over 'zijn' stukje Zuidas, met uitzicht op de RAI en de Telecommunicatietoren, is Kaagman zeer te spreken. 'Ik houd van zo'n futuristische stadsrand. Anders dan in de binnenstad is hier volop ruimte voor nieuwe dingen, waaronder kunst. Ik hoop dat het theater van Joop van den Ende doorgaat en dat er broedplaatsen komen in open, eigenzinnige gebouwen. Ik ben ook voorstander van een Paleis voor Volksvlijt, zo'n grote kunsthall als in Rotterdam, maar dan omgeven met ateliers, muziek en toneelvoorstellingen. Zodat er altijd wat gebeurt.'

Kaagman ziet dagelijks grote hoeveelheden reizigers met koffers passeren. 'Die mensen bevolken vanwege een beurs drie dagen de hotels en restaurants in de omgeving van de RAI. Daar gaat een hoop geld in om. Het zou toch goed zijn om hen voor de afwisseling ook cultuur te bieden?'

Hugo Kaagman has been active as an artist for years. In the 1970s he left his mark on tunnels, magazines and walls with stencils and spray paint. In the 1980s he moved from the streets to the canvas and in the 1990s he developed his own contemporary spray paint version of traditional delftware.

In 1996 he became world famous when on commissioned from British Airways he painted the tail sections of nineteen planes in his by-now familiar delftware style. A recently completed power station in the Roombeek fireworks region in Enschede designed by Architecten Cie. is covered from top to bottom with a print burned into aluminium by Kaagman. 'Street art', the form of art in which he feels at home and which is experiencing a revival from London to New York to Amsterdam, is 'the intelligent little brother of graffiti', he says.

For four years now, Kaagman has been working in a former kiosk between platforms 1 and 2 at the RAI train station in the Zuidas. Every couple of minutes the double-decker trains arriving right next to his studio spew out hundreds of travellers.

'I was working on a commission for Centraal Station, was looking for work space and could rent this from ProRail. The former renter had covered up all the windows, but I really like being in the midst of the public and that people can see my work.'

Kaagman is present in his studio every day. He cuts out his stencils at home – that's solitary work. At the RAI station,

he sprays his stencils onto canvas and paper. Since having the studio, he works in a different way. Whereas he used to mainly work on commission, here he makes autonomous work that he exhibits in the windows. For the first time, he is also making paintings in editions, on rollable surfaces or on tiles, so that buyers can easily carry them under the arm. Kaagman is very enthusiastic about 'his' little piece of the Zuidas, which has a view of the RAI and the telecommunications tower. 'I like such futuristic areas on the outskirts of the city. Unlike the centre of Amsterdam, there is plenty of room here for new things, including art. I hope that Joop van den Ende's theatre goes through and that there will be breeding grounds for artists in open, idiosyncratic buildings. I'm also an advocate of a Paleis voor Volksvlijt – a big art hall like the one in Rotterdam, but then surrounded with studios, music and theatre shows. So that something is always going on.'

Kaagman sees lots of travellers with suitcases passing by every day. 'Those people populate the hotels and restaurants in the area for three days because they have come to a fair at the RAI. A lot of money gets passed around. Wouldn't it be good to offer them culture as well for a change?'

Onlangs verscheen het overzichtsbek Hugo Kaagman, Stencil King, bij Lebowski Publishers. www.kaagman.nl

The retrospective book 'Hugo Kaagman, Stencil King' was recently brought out by Lebowski Publishers. www.kaagman.nl

Hugo Kaagman in zijn atelier op station RAI, Hugo Kaagman in his studio at the RAI train station, foto photo: Ron Zijlstra

AGENDA

TENTOONSTELLINGEN / EXHIBITIONS

4th edition Zuidas Free Spaces A.I.R., with Lieven de Boeck (B), Frank Havermans (NL), Sachi Miyachi (JP), Shinji Otani (JP), Tom Tlalim (IS). through 12 March in De Kapel, Prinses Irenestraat 19, Zuidas Amsterdam. Finissage on 12 March with a presentation of the catalogue, including an essay by urban planner Stan Majoor (Onomatopoe Publishers).

For opening hours, please see www.virtueel-museum.nl

Facts and Fictions, with Kostana Banovic, Patricia Kaersemaker and others, through 7 March, Aad 14/3-4/4, School 11/4-2/5, in Glazen Huis Amstelpark, Thu-Sun 12am-5pm, www.zetfoundation.nl

Ellen Gieles: installations, sculptures and assemblages, through 15 March in Exporium Vrije Universiteit, De Boelelaan 1105, Mon-Fri 9am-10.30pm, Sat 9am-3.30pm, T 5985648, www.vu.nl/exporium

CASZ Contemporary Art Screen Zuidas, moving images in public space continuous video exhibition on Zuidplein, daily 6am-12pm, sound on 020.2629492, www.caszuidas.nl

Energiea sculpture exhibition, corporate collections Gustav Mahlerplein, daily, www.vbcn.nl, www.virtueel-museum.nl

Soundtrackcity Amsterdam, Sound Walk Through Zuidas (Justin Bennett, 60 minutes). Starting point: Zuidas Amsterdam Information Centre, WTC, Strawinskylaan 59, Amsterdam. www.soundtrackcity.nl

DIVERSEN / MISCELLANEOUS

(Be)coming Minority, public lectures and debates, 8/3-12/3 10am-10pm, Gerrit Rietveld Academy, Fred. Roeskestraat 96, Amsterdam, www.gerritrietveldacademie.nl

Lunch Concerts at Thomas Church Tuesday afternoon Daria van den Bercken 2/3, also 16/3 and 30/3, Thomaskerk, Prinses Irenestraat 36, 12.30am-1pm, open from 12am, T 020.6625170, www.thomasopen.nl

Kees van Kooten in Thomas Church Theater 5/3 17pm, lecture Gustav Leonhardt on the Mattheus Passion 19/3 17am, reservations thomastheater@gmail.com, more info www.thomastheater.nl

Auction of former Peter Stuyvesant Collection, 8/3 7pm, exhibition 1/3-7/3 10am-5pm, Sotheby's, De Boelelaan 30, Amsterdam, www.sothebys.com

Zuidas Run, planned for 25/4, Gustav Mahlerplein, www.zuidasrun.nl

Giro d'Italia, third stage starts from the Zuidas, 10/5, Gustav Mahlerlaan, with special programme on CASZ, for side events please see www.zuidas.nl

Vanuit de Zuidas, publication by Free Spaces Writers, with K. Schippers, Dirk van Weelden, Jan Rothuizen, Mileta Prodanovic, K. Michel and Melle Hammer (Bas Lubberhuizen Publishers). Orders info@virtueel-museum.nl

Amsterdam Bright City, 'Inspiring gathering place for all entrepreneurs, managers, expats, professionals, scholars and students of the Zuidas' & café/restaurant, Claude Debussylaan 2-8, for programme see www.amsterdambrightcity.nl

ELDERS OVER ZUIDAS / ABOUT ZUIDAS ELSEWHERE

We dromen te hard, presentation by Cultural Affairs Manager with maps of art and culture spots in Amsterdam and new work by Jan Rothuizen, from 3/3 in Zuiderkerk, Amsterdam. www.S7Summit.nl

Best One Minutes 2009, awards presentation in Shanghai, live op Shanghai Television 19/3; City One Minutes in the Dutch pavilion at the Shanghai World Expo May - October 2010. The One Minutes Foundation is hosted by the Sandberg Institute, Zuidas. www.theoneminutes.org

Jakob Kolding, posters and collages resulting from research undertaken in the Zuidas at the invitation of the Professorship Art & Research Group of the Gerrit Rietveld Academy, 27/3-8/5, in Stedelijk Museum Bureau Amsterdam, Rozenstraat 59, www.smba.nl

Karel Appel, Tête Tragique, 1961, Sale Stuyvesant Collection

If you would like to be mentioned in this agenda, please send your details about exhibitions and other art and cultural activities to: marina.devries@planet.nl

5 VRAGEN AAN QUESTIONS FOR

Klaas de Boer (1950), directeur Zuidas Amsterdam sinds september 2009, daarvoor directeur dRO / director of Zuidas Amsterdam since September 2009, prior to that director of Amsterdam's Physical Planning Department (dRO)

Onder uw voorganger kreeg Zuidas een internationaal kantoor karakter. Uw streven? 'Dat Zuidas een gemengd centrummilieu wordt van de metropoolregio Amsterdam met een eigentijdse verschijningsvorm. Daar horen allerlei voorzieningen bij en zo spoedig mogelijk zoveel mogelijk woningen.'

Zuidas wordt in de pers nogal eens als 'mislukking' afgeschilderd. Is Zuidas een mislukking? 'Helemaal niet. Dat komt steeds boven als het om bancaire problemen gaat. Maar in Amsterdam Zuidoost of in het centrum zitten meer banken dan in Zuidas. In Zuidas is ook de juridische sector sterk vertegenwoordigd en is meer diversiteit dan je denkt, neem alle bedrijven in het WTC. Juist in de kleinere vestigingen zit momenteel de groei.'

Naast een gemengd centrummilieu is het aan u om het dokmodel te realiseren. 'Onder leiding van rijksvertegenwoordiger Dirk Jan van den Berg is het laatste half jaar hard gewerkt aan het dokmodel, samen met Rijkswaterstaat, ProRail en de stadsregio. Er zijn drie modellen ontwikkeld, minder risicovol en goedkoper dan het oorspronkelijke, gestapelde model. Vrijwel iedereen ziet een dok onder de grond het meest zitten. Daarbij wordt eerst de A10 ondergronds gebracht. Voordeel is een vermindering van verkeerslawaaï en fijnstof, waardoor we huizen kunnen bouwen zonder dove gevels en met privé buitenruimte. Op maaiveldniveau kunnen we dan beter aansluiten bij de omgeving.'

Wat betekenen kunst en cultuur voor Zuidas? 'Die kunnen niet ontbreken in een gemengd centrummilieu. Ik ben blij dat het Virtueel Museum Zuidas er is, vind de kunstwerken van Krijn de Koning op het Nuon-terrein en van Giny Vos op de KPN-toren schitterende bakens. Maar er kan meer gebeuren. Waarom niet ook platter vermaak - WK voetbal, Olympische Spelen of een spaghetti-western - op het urban screen CASZuidas? En ik vind het jammer dat het kunsthalvoorstel van de commissie Sanders van tafel is, maar dat idee komt ongetwijfeld weer terug.'

Hoe ziet u Zuidas in 2040? 'Voor 2040 zie ik Zuidas als het centrum van de metropoolregio Amsterdam, dat overvloedt in het historische stadscentrum. Nu het moeilijker is om aan geld te komen, hebben we voor de komende vijf jaar vijftien tijdelijke plannen ontwikkeld met oog op levendigheid. We willen in Zuidas onder meer een variant van club 11, een tweede ambtswoning voor Job Cohen om zijn gasten met uitzicht op zee te ontvangen, studenten-huisvesting en een broedplaats. Het moet niet alleen stiletto en krijtstreep zijn.'

Under your predecessor, the Zuidas had the character of an international office district. And your objective...? 'A mixed-use central zone of the metropolitan region with a contemporary feel, including all sorts of facilities and as soon as possible as much housing as possible.'

The Zuidas is quite often depicted in the press as a 'fiasco'. Is that true? 'Not at all. That always comes up when banking problems are discussed. But there are more banks in Amsterdam Zuidoost or in the Centre than in the Zuidas. The legal sector is also strongly represented and there's more diversity than you might think - look at all the companies in the WTC. Smaller enterprises are precisely where the growth is right now.'

Besides a mixed central zone, you are responsible for building the dock model. 'Under state representative Dirk Jan van den Berg, we have worked hard over the last half year with Rijkswaterstaat (Public Works and Water Management), ProRail and the Stadsregio (the metropolitan area) to develop three models that are less risky and cheaper than the original model. Almost everyone thinks an underground dock is the best solution. The first step will be to put Route A10 below the ground. This reduces traffic noise and pollution, so we can build houses without extra sound-proofing, with private outdoor spaces and a better relation to their surroundings at the ground level.'

What significance do art and culture have for the Zuidas? 'They are indispensable for a mixed central zone. I am glad the Virtual Museum Zuidas exists; the artworks of Krijn de Koning on the Nuon terrain and of Giny Vos on the KPN tower are marvellous beacons. But more can be done. Why can't the CASZuidas urban screen also show more vulgar entertainment - like WK football, Olympic Games or a spaghetti western? And it's a pity that the art hall proposal of the Sanders committee is off the table, but that idea will undoubtedly return.'

How do you envision the Zuidas in 2040? 'As the centre of the metropolitan region, flowing over to the historical centre. Now that money is harder to come by, we have made 15 temporary plans for the next five years to enliven the area, including a variation of Club 11, a second official residence for Mayor Job Cohen so he can receive his guests with a view of the sea, student housing, and a breeding ground for artists. The Zuidas shouldn't be only high heels and pinstripes.'